

DOI https://doi.org/10.32782/naoma-bulletin-2026-6-19
УДК 711.11
ORCID ID: 0000-0002-6786-0633
ORCID ID: 0009-0001-8994-4192

Іван Селешок
аспірант кафедри теорії, історії архітектури та синтезу мистецтв
Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури
ivan.seleshok@naoma.edu.ua

Олена Олійник
докторка архітектури, професорка
кафедра архітектурного проєктування
Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури
olena.oliinyk@naoma.edu.ua

ПРОСТОРОВА ОРГАНІЗАЦІЯ ДВОРОВИХ ТЕРИТОРІЙ СУЧАСНОГО СОЦІАЛЬНОГО ЖИТЛА

Анотація. ***Мета дослідження.*** Метою статті є виявлення закономірностей просторової організації дворових територій сучасного соціального житла та визначення впливу співвідношення транзитних, стаціонарних, рекреаційних і озеленених просторів на якість житлового середовища. ***Методи.*** Дослідження ґрунтується на просторовому, порівняльному, типологічному та графоаналітичному аналізі. На матеріалі чотирьох реалізованих об'єктів виконано графічне зонування дворів, визначено напрями руху, місця перебування, рекреаційні ділянки та озеленені території, а також порівняно їхню планувальну структуру. ***Результати дослідження***. Встановлено два характерні типи організації дворового простору – «сквер» і «площа». «Сквер» вирізняється переважанням озеленення, розвиненою системою пішохідних зв'язків і наявністю зон тривалого перебування. Для «площі» характерна значна частка твердого покриття, домінування транзитних просторів і менша кількість озеленених ділянок; її формування часто пов'язане з улаштуванням підземного паркінгу. Виявлено, що якість дворового середовища залежить не лише від площі території, але й від логіки розміщення маршрутів, функціональних зон, входів до будинків і громадських функцій перших поверхів. ***Висновки.*** Раціональна просторова організація двору передбачає збалансоване співвідношення руху й перебування, чітку ієрархію пішохідних зв'язків, достатню частку озеленення та мінімізацію надлишкових транзитних площ. Запропоноване типологічне розмежування може бути використане для оцінювання та вдосконалення архітектурно-планувальних рішень соціального житла на етапах проєктування і реконструкції.
Ключові слова: соціальне житло, дворові території, просторова організація, житлове середовище, прибудинковий простір, рекреаційні зони, озеленення, пішохідні зв'язки, функціональне зонування.

Ivan Seleshok
Postgraduate Student at the Department of Theory, History of Architecture, and Art Synthesis
National Academy of Fine Arts and Architecture
ivan.seleshok@naoma.edu.ua

Olena Oliynyk
Doctor of Architecture, Professor
Department of Architectural Design
National Academy of Fine Arts and Architecture
olena.oliinyk@naoma.edu.ua

SPATIAL ORGANIZATION OF COURTYARD AREAS IN MODERN SOCIAL HOUSING

Abstract. ***Purpose.*** The purpose of the article is to identify the patterns of spatial organization of courtyard areas in modern social housing and to determine how the relationship between transit, stationary, recreational, and landscaped zones affects the quality of the residential environment. ***Methods.*** The research is based on spatial, comparative, typological, and graphic-analytical methods. Four implemented social housing projects were examined through graphic zoning of courtyard areas. Pedestrian routes, areas for staying, recreational spaces, and landscaped zones were identified, and their planning structures were compared. ***Results.*** Two characteristic types of courtyard organization were identified: the «garden square» and the «plaza». The «garden square» type is distinguished by the predominance of landscaping, a developed system of pedestrian connections, and the presence of areas intended for prolonged use. The «plaza» type is characterized by a significant proportion of hard surfaces, the dominance of transit spaces, and a smaller share of landscaped areas; its formation is often associated with underground parking. It was established that the quality of the courtyard environment depends not only on the size of the territory but also on the logic of pedestrian routes, functional zoning, building entrances, and public functions located on the ground floors. Conclusions. The rational spatial organization of a courtyard requires a balanced relationship between movement and staying, a clear hierarchy of pedestrian connections, a sufficient proportion of landscaping, and the minimization of excessive transit areas. The proposed typological distinction may be used to evaluate and improve architectural and planning solutions for social housing at the design and reconstruction stages.
Key words: social housing, courtyard areas, spatial organization, residential environment, adjacent residential space, recreational zones, landscaping, pedestrian connections, functional zoning.

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. В умовах повоєнної відбудови України особливої актуальності набуває формування соціального житла, яке має забезпечувати не лише необхідну кількість житлових одиниць, але й належну якість середовища перебування людини. Ефективність такого житла визначається комплексною взаємодією житлових будинків, громадських функцій, пішохідної інфраструктури та прибудинкових територій. Водночас у сучасній практиці проєктування пріоритет часто надається нормативним, технічним й економічним показникам, тоді як просторова організація двору, різноманітність сценаріїв його використання та потреби мешканців у рекреації й соціальній взаємодії враховуються недостатньо [1, с. 445–448].

У межах дослідження поняття «соціальне житло» охоплює житлові комплекси, реалізовані за участю державних, муніципальних, кооперативних або інших програм підтримки доступності житла. Це дає змогу порівнювати об'єкти різних соціально-економічних моделей за спільними архітектурно-планувальними ознаками.

Дворова територія є проміжною ланкою між приватним житловим простором і міським середовищем. Вона поєднує маршрути щоденного пересування, входи до будинків, рекреаційні майданчики, озеленені ділянки та місця короткочасного або тривалого перебування. Якість такого середовища залежить не лише від площі території, але й від співвідношення просторів руху та перебування, ієрархії пішохідних зв'язків, функціонального зонування, характеру озеленення і взаємодії двору з першими поверхами будівель. Дослідження сучасної багатоквартирної забудови засвідчують наявність проблем, пов'язаних із недостатньою диференціацією відкритих просторів, домінуванням твердих покриттів, фрагментарним озелененням і слабкою пристосованістю територій до різних потреб мешканців [2, с. 162–176; 3, с. 174–179].

Особливої уваги потребує вплив підземного паркінгу на структуру двору. Розміщення дворової території на плиті перекриття може обмежувати можливості висадження повнорозмірних дерев, ускладнювати формування різнорівневого озеленення та сприяти збільшенню частки універсальних відкритих площин і транзитних просторів. За таких умов двір ризикує втратити рекреаційну та соціальну функції і перетворитися переважно на простір пересування.

Попри значну кількість праць, присвячених архітектурно-планувальній організації житла, громадським просторам та інфраструктурі житлової забудови, закономірності формування дворових територій сучасного соціального житла залишаються недостатньо систематизованими. Зокрема, потребують уточнення типи просторової організації дворів, співвідношення транзитних, рекреаційних, озеленених і стаціонарних зон, а також можливості трансформації просторів із переважанням твердого покриття у більш диференційоване та озеленене житлове середовище. Вирішення цієї проблеми необхідне для розроблення обґрунтованих підходів до проєктування та реконструкції дворових територій соціального житла.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідження відкритих просторів житлової забудови розвиваються у кількох взаємопов'язаних напрямах: *вивчення потреб мешканців, аналіз просторової конфігурації, типологізація архітектурного середовища та дослідження поведінкових сценаріїв його використання*. К. Маркус (C. Marcus) та В. Саркіссіан (W. Sarkissian) розглядають житлове середовище з позицій потреб користувачів, приділяючи особливу увагу спільним відкритим просторам, дитячим майданчикам, пішохідним шляхам, озелененню та взаємозв'язку між житловими будинками й прибудинковою територією [4, с. 107–134]. Я. Гейл (J. Gehl) досліджує простір між будівлями як середовище необхідної, необов'язкової та соціальної активності, інтенсивність якої залежить від якості просторової організації [5, с. 9–29].

Важливу методологічну основу становлять праці з просторового синтаксису. О. Олійник розглядає його як інструмент дослідження структури та конфігурації громадського простору, що дає змогу визначати зв'язність його елементів, напрямки руху, рівні доступності та характер взаємодії користувачів [6, с. 195–204]. Теоретичні основи такого підходу сформульовані Б. Хілліє (B. Hillier) та Дж. Хансон (J. Hanson), які встановлюють взаємозв'язок між просторовою конфігурацією та соціальними процесами [7, с. 1–25]. П. Дурсун (P. Dursun) розкриває можливості застосування просторового синтаксису в архітектурному аналізі та проєктуванні, зокрема для порівняння планувальної структури, функціонального розподілу й характеру переміщення користувачів [8, с. 056-01–056-12].

Поєднання конфігураційного і сценарного підходів представлено у дослідженні О. Олійник та

О. Трошкіної. Авторки розглядають архітектурний простір як систему взаємопов'язаних зон і маршрутів, сприйняття яких розгортається у процесі руху людини [9, с. 24–32]. Такий підхід є важливим для аналізу дворових територій, оскільки дає змогу враховувати не лише геометричні параметри, але й послідовність переміщення між входами, майданчиками, озелененими ділянками та місцями перебування.

Системне трактування простору розглянуте у праці М. Габреля, який представляє містобудівний простір як багатовимірну систему, сформовану взаємодією людського, функціонального, геометричного, часового вимірів та умов середовища [10, с. 5–10]. Н. Шебек узагальнює типологічні підходи до архітектурного середовища та обґрунтовує необхідність класифікації просторових утворень за сукупністю функціональних, морфологічних і соціокультурних характеристик [11, с. 62–73]. Ці положення створюють методологічну основу для авторського типологічного розмежування дворових просторів.

О. Трошкіна досліджує архітектурне середовище на семантичному, морфологічному та синтактичному рівнях. Авторка акцентує увагу на формуванні сценарію сприйняття простору, його знакових елементах та точках, що спрямовують рух користувача [12, с. 53–61]. К. Александер (C. Alexander) зі співавторами розглядає житлові й громадські простори через систему взаємопов'язаних просторових патернів. Зокрема, патерни життєздатного двору, пішохідних шляхів і локальних осередків активності демонструють значення зв'язку між входами, маршрутами руху, межами простору та місцями перебування [13, с. 561–566].

Поведінковий напрям просторового аналізу представлений у дослідженні В. Вайта (W. Whyte), який на основі натурних спостережень визначає вплив місць для сидіння, озеленення, мікроклімату, доступності та взаємодії з вулицею на інтенсивність використання відкритого простору [14, с. 16–49]. Його підхід підтверджує необхідність оцінювати двір не лише за формальним функціональним зонуванням, але й за здатністю створених зон підтримувати реальне перебування та соціальну активність мешканців.

У дослідженнях Г. Яблонської багатоквартирне житло розглядається як складна система, життєздатність якої залежить від різноманітності просторових і функціональних характеристик, можливості адаптації та взаємодії окремих складників житлового середовища [15, с. 456–464; 16, с. 403–413]. Інші праці українських науковців, присвячені інфраструктурі багатоквартирної забудови та внутрішньоквартальним просторам, також виявляють проблеми функціональної невпорядкованості, недостатнього озеленення й невідповідності відкритих територій сучасним потребам користувачів [2, с. 162–176; 3, с. 174–179].

Проведений аналіз засвідчує, що наявні дослідження формують розвинену теоретичну й методичну базу для вивчення просторової конфігурації, типології та сценаріїв використання архітектурного середовища. Водночас дворові території сучасного соціального житла переважно розглядаються як складова загальної функціонально-планувальної організації, без окремого зіставлення співвідношення транзитних, рекреаційних, озеленених і стаціонарних зон. Недостатньо систематизованими залишаються типи дворового простору, вплив підземного паркінгу на їхнє формування та можливості трансформації територій із переважанням твердого покриття. Це визначає необхідність подальшого порівняльного і графоаналітичного дослідження дворових просторів соціального житла.

Метою статті є виявлення закономірностей просторової організації дворових територій сучасного соціального житла та визначення впливу співвідношення транзитних, стаціонарних, рекреаційних і озеленених просторів на якість житлового середовища.

Досягнення поставленої мети дає змогу систематизувати типи просторової організації дворових територій соціального житла, визначити закономірності їхнього формування та окреслити підходи до вдосконалення дворового середовища.

Для досягнення мети поставлено такі завдання: провести аналіз планувальної організації дворових просторів соціального житла; виявити типи просторових структур двору та їхні функціональні особливості; визначити співвідношення просторів пересування, перебування, рекреаційних та озеленених зон у структурі дворових територій; узагальнити отримані результати та сформувати основні закономірності просторової організації.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів**.** Просторова організація дворових територій соціального житла є важливим чинником формування повсякденних сценаріїв використання середовища. На відміну від внутрішнього

простору, де функціональна структура є більш визначеною, дворові території характеризуються більшою варіативністю використання та поєднанням транзитних, стаціонарних, рекреаційних і озеленених зон. Двір є проміжною ланкою між приватним житловим простором і міським середовищем, а тому його планувальна структура безпосередньо впливає на комфорт проживання, рівень соціальної взаємодії та якість повсякденного використання житлового комплексу [1, с. 448–452; 15, с. 459–463].

Для порівняльного аналізу відібрано чотири реалізовані багатоквартирні житлові комплекси соціального або доступного спрямування, що мають сформовану спільну дворову територію. Аналіз ґрунтувався на графічному виділенні зон пересування і перебування, визначенні основних пішохідних маршрутів, функціональних ділянок та озеленених територій. Такий підхід дає змогу порівнювати двори не лише за загальною площею чи кількістю елементів благоустрою, але й за характером просторових зв'язків та співвідношенням різних способів використання території [6, с. 195–204; 9, с. 24–32].

До просторів пересування віднесено пішохідні шляхи, проходи, підходи до входів у будівлі, основні напрями руху мешканців і зв'язки між функціональними зонами. До просторів перебування – майданчики, місця відпочинку, рекреаційні ділянки та зони короткочасної або тривалої соціальної взаємодії. Озеленені території, які не передбачені для активного транзитного використання, виділено в окрему категорію як важливий складник стаціонарного середовища.

Для аналізу використано опубліковані планувальні і графічні матеріали чотирьох житлових комплексів: соціального житлового комплексу «Ла Фоненетт» (La Fontenette Social Housing) у Швейцарії, комплексу у Львові на вул. Миколайчука в Україні, житлового будинку у Карабанчелі (Housing Building in Carabanchel) в Іспанії та житлового кооперативу «Цвіккі Зюд» (Zwicky Süd) у Швейцарії [17–20]. Результати графічного аналізу та типологічного порівняння об'єктів подано в Таблиці 1.

Перший тип, умовно визначений як «сквер», характеризується чітко сформованою системою пішохідних зв'язків. Доріжки мають певну ієрархію, сформовану їхньою шириною, напрямами руху та інтенсивністю використання, і поєднують основні функціональні точки двору: входи до будівель, дитячі й рекреаційні майданчики, місця відпочинку та озеленені зони. У такій моделі транзитні простори не домінують, а виконують переважно зв'язувальну функцію.

Простори перебування мають більш чітке функціональне зонування: виділяються дитячі, спортивні, рекреаційні та комунікативні ділянки. Найбільші зони переважно розташовуються в центральній частині двору та виконують роль основного місця відпочинку. Озеленення відіграє домінантну роль, формуючи візуальну м'якість простору та створюючи різноманітні сценарії його використання.

Для цього типу характерне співвідношення площ просторів пересування та зон перебування, близьке до принципу 20/80: близько 20 % території відведено під простори пересування, тоді як решту 80 % займають зони перебування, озеленення та рекреаційного використання. Зазначене співвідношення визначено за результатами порівняльного аналізу розглянутих об'єктів і воно не є нормативною вимогою.

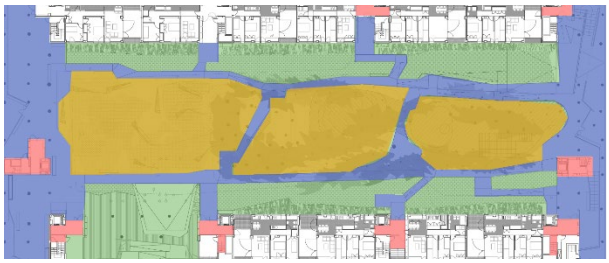
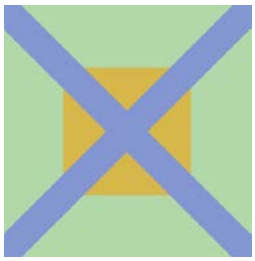
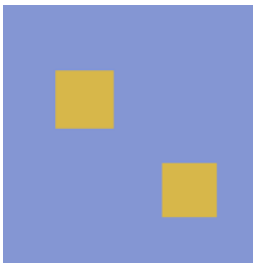
Другий тип, умовно визначений як «площа», формується переважно в умовах щільнішої забудови або, за наявності підземного паркінгу, під дворовою територією. У цьому випадку більшу частину простору займають тверді покриття, транзитні зони та універсальні відкриті площини. Озеленення має більш фрагментарний характер і часто обмежується конструктивними можливостями плити перекриття підземного паркінгу.

Функціональні зони не завжди мають чітко визначені межі та можуть інтегруватися в єдиний відкритий простір, позначаючись окремими елементами благоустрою, меблями, характером покриття або локальними озелененими вставками. Для цього типу характерне зворотне співвідношення, за якого до 80 % території можуть становити транзитні простори, тверді покриття та універсальні площини, тоді як зони перебування мають підпорядкований або менш виражений характер.

Водночас тип «площа» не варто розглядати лише як негативну модель. Його перевагами є відкритість, оглядовість, гнучкість використання та можливість організації різних сценаріїв активності в межах однієї території. Проте ефективність такого простору значною мірою залежить від того, наскільки вдало в ньому інтегровані озеленення, зони перебування, пішохідні маршрути та входи до будівель. За відсутності достатньої функціональної диференціації та озеленення двір може набувати переважно транзитного характеру, що знижує його рекреаційну цінність.

Таблиця 1

Просторовий аналіз дворів соціального житла

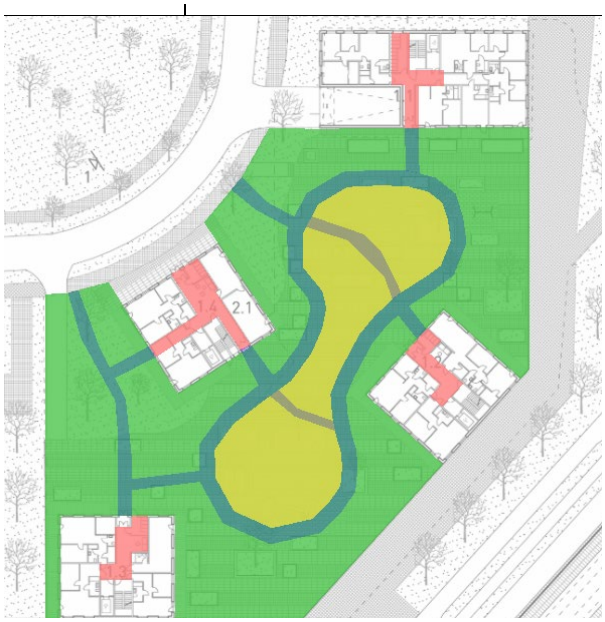
	
Соціально-житловий комплекс «Ла Фоненетт», архітектурне бюро Frundgallina. Швейцарія (м. Каруж), *2015*. [17]	Житловий комплекс соціального житла на вул. Миколайчука, архітектурне бюро «Дроздов та партнери». Україна (м. Львів), *2024*. [18]
	
Житловий будинок **соціального житла** у Карабанчелі, архітектурне бюро Amann Canovas Maruri. Іспанія (м. Мадрид), *2009*. [19]	Житловий кооператив «Цвікі Зюд», архітектурне бюро Schneider Studer Primas. Швейцарія, *2016*. [20]
Тип 1. «Сквер»	**Тип 2. «Площа»**
	

Один із проаналізованих об'єктів, віднесених до типу «площа», було додатково розглянуто як основу для варіативного просторового моделювання. Метою такого моделювання була не критика реалізованого рішення, а перевірка альтернативного сценарію організації дворового простору за принципами типу «сквер». У запропонованій схемі частину транзитних площин переосмислено як озеленені й рекреаційні зони, а основні пішохідні маршрути структуровано в чіткішу систему зв'язків між входами до будівель, майданчиками та центральним простором перебування (іл. 1).

Запропонована альтернативна модель показує, що навіть у межах планувальної структури, близької до типу «площа», можлива трансформація в напрямі більш диференційованого дворового середовища. Збільшення частки озеленення та стаціонарних просторів, формування виразнішої системи доріжок і виділення центральної рекреаційної зони наближають простір до логіки типу «сквер».

Це підтверджує, що типи «сквер» та «площа» можуть розглядатися не як жорстко протилежні моделі, а як різні варіанти організації дворового простору, між якими можливі проміжні

й комбіновані рішення. У межах одного двору можуть поєднуватися відкриті транзитні площини, озеленені ділянки, локальні рекреаційні зони та простори соціальної взаємодії.

Іл. 1. Альтернативне моделювання дворового простору типу «площа» за принципами типу «сквер». [18]

Окремо встановлено, що важлива роль у формуванні дворового середовища належить організації перших поверхів будівель. Наявність наскрізних входів до житлової частини та окремих входів до громадських приміщень забезпечує зв'язок між зовнішнім і внутрішнім простором, підвищуючи проникність середовища та створюючи додаткові сценарії використання двору. Активні перші поверхи можуть підсилювати соціальну взаємодію, тоді як закриті або монофункціональні фасади зменшують інтенсивність використання прибудинкової території.

У результаті дослідження виявлено такі закономірності: двори без підземного паркінгу мають більше можливостей для формування диференційованої структури з переважанням озеленення, рекреаційних зон і просторів перебування; наявність підземного паркінгу може сприяти збільшенню частки твердих покриттів, транзитних просторів та універсальних відкритих площин; ієрархія пішохідних шляхів безпосередньо впливає на логіку використання території та зручність щоденного пересування мешканців; чіткість функціонального зонування визначає різноманітність сценаріїв перебування у дворі; інтеграція функцій перших поверхів підсилює зв'язок двору з внутрішньою структурою житлового комплексу та прилеглим міським середовищем; простори типу «площа» можуть бути оптимізовані через збільшення частки озеленення, виділення зон перебування та формування чіткішої системи пішохідних зв'язків; типи «сквер» і «площа» можуть поєднуватися в межах одного дворового середовища, утворюючи комбіновану модель із транзитними, рекреаційними та соціальними функціями.

Отже, отримані результати засвідчують, що тип просторової організації двору визначається не лише композиційним вирішенням, але й конструктивними, функціональними та інфраструктурними умовами, зокрема наявністю підземного паркінгу. Просторовий аналіз дає змогу систематизувати виявлені відмінності і сформувати підходи до проєктування якісного житлового середовища. Водночас він може використовуватися не лише для фіксації наявних характеристик, але й для перевірки альтернативних сценаріїв організації двору, спрямованих на збільшення частки стаціонарних, рекреаційних та озеленених просторів.

Головні висновки і перспективи використання результатів дослідження. Дворові території соціального житла доцільно розглядати як цілісну просторову систему, в якій взаємодіють пішохідні маршрути, зони перебування, рекреаційні й озеленені простори, входи до будинків та громадські функції перших поверхів.

Якість дворового середовища визначається співвідношенням просторів пересування і перебування, рекреаційних та озеленених зон, а не лише загальною площею території чи нормативними показниками.

На рівні дворового простору виявлено два основні типи організації: «сквер» і «площа». Тип «сквер» характеризується переважанням озеленення та зон перебування, тоді як «площа» має більшу частку транзитних просторів і твердих покриттів.

Наявність підземного паркінгу суттєво впливає на структуру двору, обмежуючи можливості озеленення та формування диференційованих рекреаційних зон.

Альтернативне моделювання показало, що двори типу «площа» можуть бути частково трансформовані за принципами типу «сквер» через посилення озеленення, структурування пішохідних зв'язків і виділення зон перебування.

Просторовий аналіз може використовуватися не лише для оцінки наявних рішень, але й як інструмент пошуку оптимальних моделей формування якісного соціального житла.

Інформація про використання штучного інтелекту. *Під час підготовки статті інструменти штучного інтелекту використовувалися виключно для мовного редагування, перевірки граматики, перекладу або інших допоміжних завдань, без використання згенерованих ними об'єктів як результатів академічної діяльності.*

Конфлікт інтересів. *Олійник Олена Павлівна є головною редакторкою "Вісника НАОМА". Для забезпечення незалежності редакційного процесу рукопис розглядався редактором, який не мав конфлікту інтересів з авторкою. Авторка не брала участі у відборі рецензентів, процесі рецензування та ухваленні рішення щодо публікації статті. Рукопис пройшов стандартну процедуру подвійного сліпого рецензування.*

Список використаних джерел

1. Олійник О. П., Селешок І. В. Принципи формування функціонально-просторової програми соціального житла на засадах сталого розвитку. *Містобудування та територіальне планування*. 2024. Вип. 85. С. 445–453. DOI: https://doi.org/10.32347/2076-815x.2024.85.445-453.

2. Морозов М. Аналіз просторів і інфраструктури житлової багатоквартирної забудови мікрорайону Оболонь. *Містобудування та територіальне планування.* 2025. Вип. 88. С. 162–176. DOI: https://doi.org/10.32347/2076-815x.2025.88.162-176.

3. Ватаманюк Н. Ю. Актуальні проблеми внутрішньоквартальних просторів в історичній забудові (на прикладі міста Чернівці). *Сучасні проблеми архітектури та містобудування.* 2018. Вип. 52. С. 174–179.

4. Marcus C. C., Sarkissian W. Housing as If People Mattered: Site Design Guidelines for the Planning of Medium-Density Family Housing. Berkeley : University of California Press, 1986. 336 p.

5. Gehl J. Life Between Buildings: Using Public Space / transl. by J. Koch. Washington, DC : Island Press, 2011. 207 p.

6. Олійник О. П. Просторовий синтаксис як інструмент дослідження структури та конфігурації громадського простору. *Містобудування та територіальне планування.* 2021. Вип. 76. С. 195–204. DOI: https://doi.org/10.32347/2076-815x.2021.76.195-204

7. Hillier B., Hanson J. The Social Logic of Space. Cambridge : Cambridge University Press, 1984. 281 p. DOI: https://doi.org/10.1017/CBO9780511597237.

8. Dursun P. Space Syntax in Architectural Design. Proceedings of the 6th International Space Syntax Symposium. Istanbul, 2007. Paper 056. P. 056-01–056-12. URL: https://spacesyntaxistanbul.itu.edu.tr/papers/longpapers/056%20-%20Dursun.pdf (дата звернення: 05.08.2026).

9. Oliynyk O., Troshkina O. Analysis of Architectural Urban Spaces Based on Space Syntax and Scenario Methods. *Spatium*. 2023. No. 50. P. 24–32. DOI: https://doi.org/10.2298/SPAT230407010O.

10. Габрель М. М. Просторова організація містобудівних систем : монографія. Київ : Видавничий дім А.С.С., 2004. 400 с.

11. Шебек Н. М. Архітектурне середовище: досвід типологічних досліджень. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. 2012. Вип. 30. С. 62–73.

12. Трошкіна О. А. Семіотичний аналіз архітектурного середовища на основі методу побудови кіносценарію. *Збірник наукових праць «Українська академія мистецтва».* 2023. Вип. 34. С. 53–61. DOI: https://doi.org/10.32782/2411-3034-2023-34-7.

13. Alexander C., Ishikawa S., Silverstein M., Jacobson M., Fiksdahl-King I., Angel S. A Pattern Language: Towns, Buildings, Construction. New York : Oxford University Press, 1977. 1171 p.

14. Whyte W. H. The Social Life of Small Urban Spaces. Washington, D.C. : Conservation Foundation, 1980. 125 p.

15. Яблонська Г. Д. Життєздатність і різноманітність житла. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. 2009. Вип. 22. С. 456–464.

16. Яблонська Г. Д. Простір ознак багатоквартирного житла. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування.* 2016. Вип. 45. С. 403–413.

17. La Fontenette Social Housing / frundgallina. ArchDaily. Дата публікації: 08.07.2015. URL: https://www.archdaily.com/769538/social-housing-frundgallina (дата звернення: 01.08.2026).

18. Mykolaichuka / Drozdov & Partners. Drozdov & Partners. URL: https://drozdov-partners.com/projects/mikolajchuka/ (дата звернення: 02.08.2026).

19. Housing Building in Carabanchel / Amann Canovas Maruri. ArchDaily. Дата публікації: 13.01.2012. URL: https://www.archdaily.com/197996/housing-building-in-carabanchel-amann-canovas-maruri (дата звернення: 03.08.2026).

20. Zwicky Süd / Schneider Studer Primas. Baukultur Lärm. Дата публікації: 23.02.2022. URL: https://baukultur-laerm.ch/gute-beispiele/zwicky-sued/ (дата звернення: 04.08.2026).

References

1. Oliynyk, O. P., & Seleshok, I. V. (2024). Pryntsypy formuvannia funktsionalno-prostorovoi prohramy sotsialnoho zhytla na zasadakh staloho rozvytku [Principles of forming a functional and spatial program of social housing on the basis of sustainable development]. *Mistobuduvannia ta terytorialne planuvannia* [Urban Development and Spatial Planning], (85), 445–453. https://doi.org/10.32347/2076-815x.2024.85.445-453 [in Ukrainian].

2. Morozov, M. V. (2025). Analiz prostoriv i infrastruktury zhytlovoi bahatokvartyrnoi zabudovy mikroraionu Obolon [Analysis of the spaces and infrastructure of the residential apartment building of the Obolon micro-district]. *Mistobuduvannia ta terytorialne planuvannia* [Urban Development and Spatial Planning], (88), 162–176. https://doi.org/10.32347/2076-815x.2025.88.162-176 [in Ukrainian].

3. Vatamaniuk, N. Yu. (2018). Aktualni problemy vnutrishnokvartalnykh prostoriv v istorychnii zabudovi (na prykladi mista Chernivtsi) [Current problems of inner-quarter spaces in historical development: The case of Chernivtsi]. *Suchasni problemy arkhitektury ta mistobuduvannia* [Current Problems of Architecture and Urban Planning], (52), 174–179 [in Ukrainian].

4. Marcus, C. C., & Sarkissian, W. (1988). Housing as if people mattered: Site design guidelines for the planning of medium-density family housing. *University of California Press* [in English].

5. Gehl, J. (2011). Life between buildings: Using public space (J. Koch, Trans.). *Island Press* [in English].

6. Oliynyk, O. P. (2021). Prostorovyi syntaksys yak instrument doslidzhennia struktury ta konfihuratsii hromadskoho prostoru [Spatial syntax as a tool for studying the structure and configuration of public space]. *Mistobuduvannia ta terytorialne planuvannia* [Urban Development and Spatial Planning], (76), 195–204. https://doi.org/10.32347/2076-815x.2021.76.195-204 [in Ukrainian].

7. Hillier, B., & Hanson, J. (1984). The social logic of space. *Cambridge University Press.* https://doi.org/10.1017/CBO9780511597237 [in English].

8. Dursun, P. (2007). Space syntax in architectural design. In Proceedings of the 6th International Space Syntax Symposium (Paper 056, pp. 056-01–056-12). *Istanbul Technical University.* https://spacesyntaxistanbul.itu.edu.tr/papers/longpapers/056%20-%20Dursun.pdf [in English].

9. Oliynyk, O., & Troshkina, O. (2023). Analysis of architectural urban spaces based on space syntax and scenario methods. *Spatium,* (50), 24–32. https://doi.org/10.2298/SPAT230407010O [in English].

10. Habrel, M. M. (2004). Prostorova orhanizatsiia mistobudivnykh system [Spatial organization of urban planning systems]. *Vydavnychyi dim A.S.S.* [in Ukrainian].

11. Shebek, N. M. (2012). Arkhitekturne seredovyshche: dosvid typolohichnykh doslidzhen [Architectural environment: Experience of typological studies]. *Suchasni problemy arkhitektury ta mistobuduvannia* [Current Problems of Architecture and Urban Planning], (30), 62–73 [in Ukrainian].

12. Troshkina, O. A. (2023). Semiotychnyi analiz arkhitekturnoho seredovyshcha na osnovi metodu pobudovy kinostsenariiu [Semiotic analysis of the architectural environment based on the method of building a film screen]. *Zbirnyk naukovykh prats* «Ukrainska akademiia mystetstva» [*Collection of Scholarly Works «Ukrainian Academy of Art»*], (34), 53–61. https://doi.org/10.32782/2411-3034-2023-34-7 [in Ukrainian].

13. Alexander, C., Ishikawa, S., Silverstein, M., Jacobson, M., Fiksdahl-King, I., & Angel, S. (1977). A pattern language: Towns, buildings, construction. *Oxford University Press* [in English].

14. Whyte, W. H. (1980). The social life of small urban spaces. *Conservation Foundation* [in English].

15. Yablonska, H. D. (2009). Zhyttiezdatnist i riznomanitnist zhytla [Viability and diversity of housing]. Suchasni problemy arkhitektury ta mistobuduvannia *[Current Problems of Architecture and Urban Planning],* (22), 456–464 [in Ukrainian].

16. Yablonska, H. D. (2016). Prostir oznak bahatokvartyrnoho zhytla [Feature space of multi-apartment housing]. Suchasni problemy arkhitektury ta mistobuduvannia *[Current Problems of Architecture and Urban Planning],* (45), 403–413 [in Ukrainian].

17. ArchDaily. (2015, July 8). La Fontenette social housing / frundgallina. https://www.archdaily.com/769538/social-housing-frundgallina [in English].

18. Drozdov & Partners. (n.d.). Mykolaichuka. https://drozdov-partners.com/projects/mikolajchuka/ [in English].

19. ArchDaily. (2012, January 13). Housing building in Carabanchel / Amann Canovas Maruri. https://www.archdaily.com/197996/housing-building-in-carabanchel-amann-canovas-maruri [in English].

20. Baukultur Lärm. (n.d.). Zwicky Süd. https://baukultur-laerm.ch/gute-beispiele/zwicky-sued/ [in German].

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

Дата першого надходження статті до видання: 07.08.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 22.09.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 12.11.2026